

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/47

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตดวัน

ณ โครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยसान

ตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลตาคลี
หลักสูตรที่ 1/47
ระหว่างวันที่ 26 - 27 เมษายน 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ จาก อบต.ตาดคว้น อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/47

วันที่ 26 – 27 เมษายน 2562

ผู้เข้าร่วมอบรม 61 คน

นายณรงค์ อภิชัย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนา
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์ และผู้อำนวยการ
โครงการร้อยใจรักษ์ กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรม และกล่าวถึง
ความเป็นมาโครงการร้อยใจรักษ์ ดังนี้

1. โครงการร้อยใจรักษ์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า
พัชรกิติยาภา ไม่ได้เป็นเจ้าของโครงการฯ แต่เป็นนโยบายของ
รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งการให้ดำเนินการโครงการฯ
ในพื้นที่นี้ทั้งหมดจำนวน 37,000 กว่าไร่เศษ ซึ่งพระองค์ทรงว่า
ความคืบหน้าของนายเล้าต้า แสนลี และทรงทราบถึงปัญหาพื้นที่
บ้านห้วยสาน อาชีพหลักของชาวบ้านคือการค้าขายและขนส่ง
ยาเสพติดจากการสืบคดี

2. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้
พระราชดำริว่า “ประชาชนไทยควรมีสติได้รับความเจริญ
มีความมั่นคงในชีวิต มีน้ำกินน้ำใช้ ต่อให้เขาค้าขายเราจะไม่ให้น้ำ
กินน้ำใช้เขาหรือ เขาไม่ใช่คนไทยหรือ” จึงใช้แนวทางการพัฒนา
ทางเลือก ตามศาสตร์พระราชา และตำราแม่ฟ้าหลวงเพื่อสร้าง
โอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิต อาชีพที่สุจริตของประชาชนในพื้นที่

3. พลอากาศเอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ได้เล็งเห็น
ความสำคัญของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงมีการขยายผลของ
โครงการร้อยใจรักษ์ไปยังพื้นที่อำเภอชายแดนภาคเหนือ โดย
การขยายผลเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องของน้ำ การเกษตร น้ำอุปโภค
เมื่อน้ำก็สามารถพัฒนาทุกมิติในพื้นที่ได้

4. การที่ผู้เข้าอบรมทุกท่านได้ศึกษาดูงานพื้นที่ของ
โครงการร้อยใจรักษ์เป็นตัวอย่างว่าภายใน 1 ปีที่ผ่านมาในพื้นที่ทำ
อะไรบ้าง ซึ่งการทำให้ชาวบ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นทำ
อย่างไร การพัฒนามิติต่างๆ จะมีหลักกระบวนการที่สร้าง
ความสำเร็จทำให้ชาวบ้านเห็น โดยการอบรมหลักสูตรที่ 1 เป็น
การให้เห็นการพัฒนาทุกมิติของพื้นที่ และอบรมหลักสูตรที่ 2 เป็น
การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้เห็นปัญหาจริง ข้อมูลจริง โดยการที่
ชาวบ้านมีส่วนร่วมแก้ไข ร่วมคิด ร่วมทำ สละแรงงาน

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้
ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด
ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่
สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้
และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจ
รักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล
เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความ
พร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผล
การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้น
และนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : น้ำในบ่อพวงตัวอย่างนี้ ใช้ทำการเกษตรในพื้นที่ใดบ้าง

ตอบ : ใช้ทำการเกษตร ผลิตผัก ผลไม้ และแปลงเกษตรในบริเวณรอบๆ บ่อพวงสันเขานี้

ถาม : น้ำในบ่อพวงตัวอย่างนี้ ได้นำไปทำนาหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้นำน้ำในบ่อไปทำนา เนื่องจากน้ำในการทำนา ต้องใช้น้ำเยอะ หากจะใช้ในการทำนาต้องขุดบ่อเพิ่ม และบ่อต้องกว้างลึกกว่าเดิม

ถาม : อ่างพวงสันเขานี้ มีความลึกกี่เมตร

ตอบ : 2.5 เมตร

ถาม : ที่ผ่านมา เคยมีเหตุการณ์ท่อน้ำแตกหรือไม่

ตอบ : เคย เพราะช่วงแรกยังไม่มีความรู้ในการควบคุมการเปิดวาลน้ำ จึงหมุนเปิดวาลน้ำจนสุด ทำให้ท่อน้ำแตก ปัจจุบันได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่โครงการฯ เลยหมุนวาลน้ำให้พอดี

ถาม : ท่อน้ำที่ต่อจากฝาย ใช้ท่อขนาดเท่าไร

ตอบ : ท่อที่ต่อจากฝาย ขนาด 5 นิ้ว แล้วลดขนาดต่อท่อให้เหลือขนาด 4 นิ้ว

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหามลพิษของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และต่อยอดเป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มะม่วงถ้าหากต้นสูง แล้วลมมา ต้นจะล้มหรือไม่

ตอบ : ล้มตามธรรมชาติ แต่วิธีแก้ไข คือ ควรห่อลูกมะม่วงก่อนที่ลมจะมา

ถาม : ลูกที่ใช้ห่อมะม่วงคืออะไร

ตอบ : ลูกคาร์บอน เพื่อป้องกันแมลงศัตรูที่จะมาเจาะผลผลิต

ถาม : ส่วนใหญ่ผลผลิตมะม่วง ส่งไปต่างประเทศใดบ้าง

ตอบ : เกรด A จะส่งไป ประเทศ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ส่วนเกรดอื่นๆ จะบริโภคภายในประเทศ

ถาม : กระแสผลผลิตมะม่วงโซคอนันต์เป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ : ตลาดไม่รองรับ ส่วนใหญ่จะนำไปแปรรูปเป็นผลไม้แช่อิ่ม ดอง ขายภายในประเทศเท่านั้น

ประเด็นแลกเปลี่ยน

ในพื้นที่ อบต.ตาดควัน มีการปลูกมะม่วงพันธุ์โซคอนันต์ ซึ่งประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำ” ที่ผ่านมากการติดของดอกก็น้อยลง ทำให้กลุ่มผู้เพาะปลูกไม่กล้าลงทุน

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : แปลงนาที่จะเก็บพันธุ์ข้าวอูโต ต้องแยกปลูกต่างหากเลยหรือไม่
- ตอบ : ต้องแยกแปลงปลูก และไม่ให้รถเกี่ยวข้าวลงในพื้นที่แปลงผืนนี้
- ถาม : ในพื้นที่นี้มีหอยเชอร์รี่ไหม แล้วหอยเชอร์รี่มากัดกินข้าวหรือไม่
- ตอบ : มี แต่ชาวบ้านไม่ใช่สารเคมีในการกำจัด แต่ใช้วิธีการเดินเก็บหอยออกจากต้นข้าว
- ถาม : ข้าวที่เข้ามาผสมทำหัวเชื้อไตรโคเดอร์มา ใช้ข้าวชนิดใด
- ตอบ : ใช้ข้าวพันธุ์อูโต
- ถาม : การรวมกลุ่มเกษตรกร ชาวบ้านต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรไหม เช่น ค่าจอบ เสียม ค่าปุ๋ย
- ตอบ : ไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายอะไร โครงการจะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนให้ทุกอย่าง
- ถาม : ประโยชน์ของเชื้อราเมตาไรเซียม มีหน้าที่ทำอะไร
- ตอบ : สามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชหลายชนิด พวกแมลงปีกแข็งได้
- ถาม : มีการขายพันธุ์ข้าวอูโตหรือขายไปนอกพื้นที่ชุมชนหรือไม่
- ตอบ : มีการขายทั้งพันธุ์ข้าว ข้าวเปลือกและข้าวสาร ส่วนใหญ่ลูกค้าจะเป็นคนเฒ่าเฒ่าที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วยสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : ภูเฒ่าเนเปียร์หวานอิสราเอล ต้องปลูกอย่างไร ใช้เมล็ดพันธุ์ หรือใช้การปลูกแบบใด
- ตอบ : ภูเฒ่าเนเปียร์หวานอิสราเอล ไม่ใช้การปลูกแบบเพาะเมล็ด วิธีการปลูกจะนำท่อนพันธุ์ทำการปักชำเพื่อขยายพันธุ์ต่อไป
- ถาม : ภูเฒ่าเนเปียร์หวานอิสราเอลใช้เป็นอาหารโคได้หรือไม่
- ตอบ : ได้ สามารถใช้กับสัตว์อื่นๆได้ เช่น ไก่ เป็ด ปลา
- ถาม : ตามที่โครงการนำสัตว์ไปส่งเสริมให้ชาวบ้านเลี้ยงในชุมชน ส่วนใหญ่จะขายหรือจะเอาไว้ประกอบอาหาร
- ตอบ : ส่วนใหญ่แล้วโครงการแนะนำให้ชาวบ้านใช้บริโภคในครัวเรือนของตนเองก่อน เหลือจากการบริโภคค่อยขายตลาด โดยตลาดที่ขายก็คือขายให้ตลาดโครงการ หรือขายให้เพื่อนบ้าน
- ถาม : มีปัญหาเรื่องการส่งกลิ่นมูลหมู มูลโคหรือไม่
- ตอบ : ตั้งแต่ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงในชุมชน ยังไม่พบเห็นปัญหาเรื่องกลิ่นของมูลหมูหรือสัตว์อื่นๆ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนิ เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้จ่ายเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชาผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ กับยาเสพติด

ถาม : ในการเดินข้ามไปซื้อขายแลกเปลี่ยนยาเสพติดที่ฝั่งประเทศเพื่อนบ้านใช้เวลาในการกักกัน กี่กิโลเมตร

ตอบ : นายส่องแสง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 วัน 1 คืน ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตรเศษ

ประเด็นแลกเปลี่ยน

ปลัดอำเภอประจำตำบล กล่าวว่า ในพื้นที่ อบต.ตาดคว้น มีปัญหาเสพติดในลักษณะเดียวกัน แต่ความรุนแรงยังไม่เท่ากับบ้านห้วยสำน ซึ่งประสบการณ์เคยมาปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่เมาะและอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และทราบว่ากระบวนการเหล่านี้ยังคงขจัดหรือทำลายได้ 100% แต่การพัฒนาทางเลือกของโครงการร้อยใจรักษ์ต้องเป็นแบบอย่างให้เห็นว่าจะสำเร็จ และเชื่อว่าการให้โอกาส ช่วยพัฒนาอาชีพคนในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้ทดแทนการค้าขายและเสพยาเสพติด ไม่มีปัญหาเรื่องปากท้องหรือชาวบ้านเดือดร้อน จะทำให้ชาวบ้านไม่หันกลับไปทำเหมือนเดิมอีก

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย และพ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักซ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยส้าน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา

ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักซ์

ถาม : จุดเริ่มต้นของโครงการร้อยใจรักซ์เกิดจากอะไร

ตอบ : เริ่มจากที่มีผู้มีอิทธิพลหรือเรียกว่า “ราชายาเสพติด” ถูกจับดำเนินคดี จึงเกิดโครงการร้อยใจรักซ์ โดยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ตั้งใจให้มีการส่งเสริมอาชีพ ให้กับชาวบ้านหมู่บ้านห้วยส้าน เพราะถ้าคนมีโอกาสมืออาชีพก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ถาม : มีวิธีการอย่างไรที่ทำให้ชาวบ้านผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสมัครใจเข้าร่วมกับโครงการฯ

ตอบ : ทางหน่วยงานราชการได้เข้ามามีบทบาทในการปราบปรามยาเสพติดและพัฒนาอาชีพ ในพื้นที่ และทำให้ชาวบ้านได้เห็นในโครงการว่าสามารถทำได้จริงและเป็นผลดีต่อทุกคนในชุมชน อีกทั้งโครงการฯได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาเรื่องระบบน้ำ จึงทำให้ชาวบ้านเห็นความจริงใจและเกิดความเชื่อมั่นของโครงการฯ

ถาม : โครงการเร่งด่วนที่จะดำเนินการในชุมชนเป็นงบของโครงการร้อยใจรักซ์ หรือ งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอบ : โครงการเร่งด่วน ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมในการลงแรงงาน เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน แต่จะเป็นการสนับสนุนเป็นวัสดุอุปกรณ์ให้ โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิติธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 62 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชาที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ “การระเบิดจากข้างใน” ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ “ขาดทุนคือกำไร” การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ

2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้บของ อปท. เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุกอปท. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะตรวจสอบลงไปติดตามในพื้นที่ ว่าหลังจากอบรมแล้ว อปท. ไหนมีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมในหลักสูตรที่ 2

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้ว ขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. อ่างพวงสันเขา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และ อ่างพวงขอยซีเมนต์

2. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยการติตมิเตอร์

3. การสร้างอ่างพวงสันเขาโดยใช้แรงงานคน เพื่อให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในชุมชน

4. การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ และ 4). ที่นา การปลูกข้าว และพืชหลังนา เช่น ข้าวโพด ฟักทองญี่ปุ่น เป็นต้น

5. การใช้พลังงานทดแทนมาปรับใช้ในการเกษตร เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์)

6. การแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน คือ 1). ป่าใช้สอย การปลูกป่าไผ่ 2). ที่เนิน การปลูกพืชผสมผสาน 3). ที่ดอน

7. การใช้ระบบกัลกน้ำ

8. การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี เช่น เชื้อราไตรโคเดมา บิวเวอร์เรีย และเมตาไลเซียม

9. การตั้งกฎกติกาการใช้สอยป่าร่วมกัน

10. การปลูกพืชไม้ผลให้มีคุณภาพที่ดี

11. การใช้พลังงานทดแทนมาปรับใช้ในการเกษตร เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์)

12. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือและให้ความรู้กันเองภายในกลุ่ม รวมถึงการต่อราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง

13. สูตรการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ทั้งสูตรปุ๋ยฟีอาร์ และสูตรฮิวมิค

14. การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในชุมชน เช่น ไก่ดำภูพาน เป็ดไข่กากี้แคมเบล เป็ดเนื้ออีเหลียง และหมูดำดอยตุง เป็นต้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำวิธีการสร้างอ่างพวงสันเขาในพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านเข้าแม่ตำ่า เพื่อรองรับน้ำไว้ใช้ในการเกษตร ซึ่งจะช่วยส่งผลดีแก่หมู่บ้านอีก 7 หมู่บ้านที่อยู่บริเวณล่างของหมู่ที่ 4
2. การทำปุ๋ยหมักสูตรพือาร์ และสูตรฮิวมิค
3. การปลูกพืชระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
4. การปลูกหญ้าเนเปียร์หวาน อิสราเอลในชุมชน เพื่อนำมาใช้
5. การใช้สอยป่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. การปลูกพืชสมุนไพร
7. การตั้งกฎกติกาการใช้สอยป่าร่วมกันในชุมชน
8. การรวมกลุ่มรัฐวิสาหกิจในชุมชน
9. การปลูกไม้ดอกยืนต้นเพื่อสร้างรายได้และปรับทัศนียภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/47 อบต.ตาดควัน อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	86.44	13.56	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	76.27	23.73	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	62.71	35.59	1.69	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	71.19	28.81	-	-
วิทยากรมีความรู้	83.05	15.25	1.69	-
สถานที่อบรม	66.10	23.73	10.17	-
สถานที่พัก	52.54	35.59	11.86	-
อาหารและเครื่องดื่ม	66.10	32.20	1.69	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 59 คน จาก 61 คน